

(221. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot nadere uitbreiding van den landstorm.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 4 October 1917.

WILHELMINA.

(221. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat in het belang van het met verlof zenden van onder de wapenen zijnde dienstplichtigen nadere uitbreiding van den landstorm wenschelijk is:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Naar door Onzen Minister van Oorlog te stellen regelen kunnen één of meer malen opnieuw aan een onderzoek omtrent de geschiktheid voor den krijgsdienst worden onderworpen de na 1885 geboren personen, die voor dien dienst ongeschikt zijn verklaard.

Artikel 2.

Hij, die bij een nieuw onderzoek, als in art. 1 bedoeld, voor den krijgsdienst geschikt wordt bevonden, en hij, omtrent wien niet naar de gestelde regelen uitspraak kan worden gedaan, komt tot den landstorm te behooren met ingang van den door Onzen Minister van Oorlog te bepalen datum.

Artikel 3.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

*De Minister van Oorlog,**De Minister van Marine,**De Minister van Staat,**Minister van Binnenlandsche Zaken, **

(221. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Nu twee jaren zijn verlopen sinds een aanvang werd gemaakt met de aflossing van onder de wapenen zijnde dienstplichtigen door oproeping van landstormplichtigen, is het punt bereikt, dat afgelost is het gros van hen, die 1 Augustus 1914 onder de wapenen waren of kwamen. De vraag doet zich thans voor, of en hoe met de aflossing moet worden voortgegaan.

Dat er naar gestreefd moet worden ook den diensttijd van hen, die na 1 Augustus 1914 onder de wapenen kwamen, binnen zekere grenzen te houden, zal wel niet worden betwist.

Moeilijker is de vraag, langs welken weg dat bereikt kan worden. Wel is waar zijn de landstormjaarklassen, die volgens de wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345), gewijzigd bij die van 29 Juli 1916 (*Staatsblad* n°. 361), voor gewapenden dienst kunnen worden opgeroepen, nog niet alle in dienst gesteld — die van 1907 en 1906 zijn daarvoor nog beschikbaar —, maar de oproeping zou voor de daartoe behorende dienstplichtigen in verband met hun tegenwoordigen leeftijd een zoo zware last zijn, dat de Regeering meent hen niet in de oproeping te moeten betrekken, wanneer dit zou moeten geschieden ter aflossing van anderen.

Er kan dus in het vervolg voor indienststelling alleen worden beschikt over de jaarlijksche militielichting, versterkt met de aan die lichting verwante landstormklasse. Het getal nieuwe dienstplichtigen per jaar is dan evenwel te gering om eene geregelde aflossing te waarborgen en aldus te voorkomen, dat de diensttijd van de opvolgende lichtingen en jaarklassen, die zich thans onder de wapenen bevinden, steeds langer zal moeten worden. De laatstelijk met onbepaald verlof vertrokken groep — te weten de voorjaarsploeg der lichting 1914 (onbepaalde korpsen) — heeft reeds meer dan $3\frac{1}{2}$ jaar onder de wapenen doorgebracht. Zoo eenigszins mogelijk dient verdere verlenging voor volgende groepen te worden vermeden. Echter heeft eene berekening doen zien, dat, zoo thans geen bijzondere maatregelen worden genomen, die dienstduur nog langer, ja zelfs langer dan vijf jaren, zal moeten worden.

Bij de overweging van die maatregelen is uitgegaan van de gedachte, dat op demobilisatie niet gerekend mag worden zoolang het oogenblik daarvan nog niet is aan te geven.

Tevens is aangenomen, dat na de totstandkoming van de thans geldende verlofregeling, volgens welke steeds 30 pct. van het effectief afwezig is, de sterkte van het gemobiliseerde leger niet verder verminderd kan worden zonder de paraatheid daarvan denkbeeldig te maken.

Tegen het verder toenemen van den dienstduur valt derhalve niets anders te doen dan het getal jaarlijks voor oproeping beschikbaar komende dienstplichtigen te vergrooten. Die vergroting kan dan wellicht tevens worden benut tot wat de Regeering gaarne zou bereiken, n.l. eenige tegemoetkoming aan de oudere dienstplichtigen, in dien zin, dat zij niet zoo lang onder de wapenen zullen behoeven te blijven als de jongere.

Het middel om bedoelde vergroting te verkrijgen, acht de Regeering gelegen in eene herkeuring van afgekeurden. Dat bij eene dergelijke herkeuring in vele gevallen eene andere uitkomst zal worden verkregen dan bij het vroegere onderzoek, laat zich verwachten om twee redenen. De eerste is deze, dat zonder twijfel velen, die vroeger ongeschikt waren, later geschikt zijn geworden. De tweede reden ligt hierin, dat in bewerking is een nieuw keuringsreglement, dat minder strenge eischen stelt omtrent de geschiktheid voor den dienst.

Wat de eerste reden betreft, valt op te merken, dat het verdwijnen van ongeschiktheid zich in het bijzonder voordoet ten opzichte van personen, die op 18- of 19-jarigen leeftijd zijn afgekeurd wegens te geringe algemeene lichaamsontwikkeling, onvoldoende ontwikkeling van de borstkas of een ander daarmede overeenkomend gebrek, dat voor verbetering vatbaar is. Velen van dergelijke personen — dit leert de ondervinding — komen eerst later tot vollen wasdom en blijken dan voldoende krachtige personen te zijn geworden om tegen de vermoedenissen van den dienst bestand te zijn.

Ook zijn er velen, die wegens ingewandsbreuken zijn afgekeurd. Het lijdt geen twijfel, dat niet weinigen van dezen eene kunstbewerking hebben ondergaan, waardoor zij volledige geschiktheid voor den dienst hebben verkregen. Hetzelfde geldt, zij het voor een meer bescheiden getal personen, ten aanzien van andere aandoeningen, die door eene weinig ingrijpende kunstbewerking zijn genezen.

Verder zal een deel van hen, die bij de meting kleiner waren dan 1,55 M., naderhand deze lengte hebben bereikt.

Omtrent het nieuwe keuringsreglement kan worden medegedeeld, dat het is ontworpen door eene commissie, reeds vóór de mobilisatie daartoe ingesteld.

De aanleiding tot de herziening was voornamelijk een gevolg hiervan, dat zich de overtuiging had gevestigd, dat het bestaande reglement personen buiten den dienst hield, die behept waren met eene afwijking, te gering om hen te beschouwen als voor den dienst ongeschikt. In het nieuwe reglement worden verschillende gebreken dan ook zoodanig omschreven, dat zij in minder ruime mate dan thans het geval is, tot afkeuring zullen leiden. Met name zijn ten opzichte van de brekingsafwijkingen der oogen, gezichtszwakte en platvoeten bepalingen ontworpen, die afwijken van de tegenwoordige en doen verwachten, dat het getal afgekeurden, die onder de werking van zulk een nieuw reglement geschikt kunnen worden verklaard, belangrijk zal zijn.

Over de jaren 1911, 1912 en 1913 — de laatste jaren, waarover volledige gegevens ter beschikking staan — bedroeg het getal der militieplichtigen, die vóór de inlijving werden afgekeurd wegens te geringe algemeene lichaamsontwikkeling enz., ooggebreken en platvoeten, niet minder dan de helft van het geheele getal afgekeurden. Vooral dit wettigt de verwachting, dat bij het stellen van ietwat geringere eischen een

aanzienlijk getal personen — in de eerste plaats degenen, die in de grensgevallen verkeerden — alsnog zullen worden geschikt verklaard.

In dit verband zij nog gewezen op eenige bijkomende voordelen, aan de herkeuring verbonden, n.l. dat het vertrouwen zal toenemen, dat inderdaad geen afkeuring plaats heeft zonder het werkelijk aanwezig zijn van gebreken, terwijl het billijkheidsgevoel bevredigd zal worden, doordat geen geschikte personen meer van dienstplicht verschoond zullen blijven.

Het ligt in de bedoeling, lijsten te doen aanleggen van al de na 1885 geboren personen, die hetzij bij den keuringsraad, bij den militieraad of vroeger bij Gedeputeerde Staten, hetzij na hunne indiensttreding als militie, landweer- of landstormplichtige dan wel als vrijwilliger, ongeschikt zijn bevonden wegens gebreken of wegens te geringe lichaamslengte.

Aan de hand van deze, voor elk geboortejaar afzonderlijk aan te leggen, lijsten zal dan op den voet van de gewone militiekeuringsregelingen een nader onderzoek kunnen plaats hebben, te beginnen met de jongste groep, waarvan te verwachten is, dat de herkeuring gunstig resultaat zal hebben.

Van tijd tot tijd zal de keuring dan kunnen worden herhaald ten aanzien van diegenen, die niet dadelijk geschikt, maar wier gebreken voor verbetering vatbaar worden geacht.

Art. 1. De gestelde leeftijdsgrens komt overeen met die, welke gesteld is in art. 1 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345). Ligt dit enerzijds voor de hand, anderzijds spreekt het vanzelf, dat met de oproeping ter indienststelling niet verder teruggegrepen zal worden dan beslist noodzakelijk is. De mogelijkheid is geenszins uitgesloten, dat de algemeene herkeuring een zoo gunstigen uitslag geeft, dat de oproeping van de nieuwe groepen van landstormplichtigen beperkt kan blijven tot enkele der jongste jaarklassen.

Art. 2. Bij de gewone militiekeuringsregelingen worden al degenen, die niet zijn afgekeurd, dus ook zij, omtrent wie ten gevolge van niet-verschijning de keuringsraad niet in de gelegenheid is over de geschiktheid een oordeel uit te spreken, voor geschikt gehouden, althans zoolang zij niet nader blijken ongeschikt te zijn. In denzelfden zin zal volgens art. 2 worden gehandeld ten aanzien van de personen, wien het hier geldt.

Gebezigd is de uitdrukking: „hij, omtrent wien niet naar de gestelde regelen uitspraak kan worden gedaan”. In het algemeen valt hieronder degeen, die niet ter keuring verschijnt, doch deze bewoordingen konden niet worden gebruikt, daar het de bedoeling is, in sommige gevallen ook uitspraak te doen plaats hebben omtrent niet verschenen personen, evenals bij de militie geschiedt. Gedoeld wordt hier op personen, die in een krankzinnigengesticht verpleegd of in hunne woning onderzocht worden, enz.

De Minister van Oorlog,
DE JONGE.

De Minister van Marine,
J. J. RAMBONNET.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.